

A VALLÁS FEJLŐDÉSÉNEK KÉSŐBBI SZAKASZA

AZ EMBER az evolúciós tapasztalásának részeként már jóval azelőtt rendelkezett természetes eredetű vallással, mielőtt bármiféle rendszeres kinyilatkoztatásra sor került volna az Urantián. De e természetes eredetű vallás önmagában az ember állati szintet meghaladó felruházottságának a terméke volt. Az evolúciós vallás lassan jutott egyre magasabbra az emberiség sok évezredes élményelvi létpályáján a következő segédkezéseken keresztül, melyek a vad, tudatlan és polgárosodott emberben működtek és hatottak rá:

² 1. *Az istenimádat segéd* — a valóságérzékelés állati szintet meghaladó képességeinek az állati tudatban való megjelenése. Ezt lehetne az Istenséggel kapcsolatos elsődleges emberi ösztönnek is nevezni.

³ 2. *Abölcsesség segéd* — az imádó elmében megnyilvánuló hajlam arra, hogy a tiszteletét magasabb rendű kifejezési csatornába és az Istenség-valóságról alkotott egyre bővülő fogalmak felé terelje.

⁴ 3. *A Szent Szellem* — ez az első felsőbbelme-adomány, és ez mindig megjelenik minden őszinte emberi személységben. Az imáadásra törekvő és bölcsességre vágyó elme számára végzett eme segédkezés teremti meg a képességet az emberi továbbélés ön-kiteljesítésére, mind istentani értelemben, mind pedig úgy, mint tényleges és tényszerű személyiségi tapasztalás.

⁵ 4. E három isteni segédkezés összehangolt működése teljesen elégséges ahhoz, hogy beindítsa és végigvigye az evolúciós vallás növekedését. E hatásokat később felerősítik a Gondolatigazítók, a szeráfok és az Igazság Szelleme, melyek mind gyorsítják a vallási fejlődés ütemét. E közvetítők már régóta működnek az Urantián, és működni is fognak itt mindaddig, amíg e bolygó lakott szféra marad. Ezen isteni közvetítők potenciáljának nagy része még sohasem kapott lehetőséget a kifejeződésre; nagy részük az eljövendő korszakokban fog megnyilatkozni, amint a halandói vallás a morontia érték és a szellemi igazság mennyei magasságaira törve szintről szintre egyre feljebb jut.

1. A VALLÁS EVOLÚCIÓS TERMÉSZETE

¹ A vallás fejlődése a korai félelmektől és kísértetektől követhető nyomon számos fejlődési szakaszon át, beleértve azokat a törekvéseket is, melyekkel először kényszeríteni akarták a szellemeket, majd pedig hízelegni akartak nekik. A törzsi bűvtárgyak nemzetségi ősöké és törzsi isteneké fejlődtek; a varázsserejű ráolvasások mai imákká váltak. A körülmetélés előbb áldozás volt, majd egészségügyi célú eljárás lett.

² A vallás a természetimádatától a kísértetimádáson keresztül a bűvtárgyi hitig fejlődött végig a fajok vademberi gyermekkorán át. A polgárosodás beköszöntével az emberi faj a titokzatosabb és jelképi hiedelmeket tette magáévá, míg manapság, az emberiség a közelgő érettségében

kezd felnőni a valódi vallás elismeréséhez, sőt magának az igazság kinyilatkoztatásának a kezdetéhez is.

³ A vallás az elmének a szellemi hiedelmekre és a környezetre adott élőlénytani válaszaként bukkan fel; az utolsó kivesző vagy megváltozó dolog egy fajban. A vallás bármely korszakban a társadalom igazodása ahhoz, ami rejtélyes. Társadalmi intézményként magába foglal szertartások szokásokat, jelképeket, imádozófajtákat, írásokat, oltárokat, szentélyeket és templomokat. A szentelt víz, a kegytárgyak, a bűvtárgyak, a szerencsetárgyak, a papi öltözékek, a harangok, a dobok és a papság szokványos tartozékai minden vallásnak. És a tisztán kifejlődött vallást lehetetlen dolog teljesen elkülöníteni a varázslástól vagy a boszorkányságtól.

⁴ A rejtelem és a hatalom mindig is ösztönözte a vallási érzületeket és félelmeket, míg az érzelem mindig is erőteljes szabályozótényezőként működött azok fejlődésében. Az alapvető vallási ösztönző mindig a félelem volt. A félelem alakítja az evolúciós vallás isteneit és mozgatja az elmaradott hívők vallási szertartásait. A polgárosodás kibontakozásával a félelmet módosítja hódolat, csodálat, tisztelet és rokonszenv, és később tovább befolyásolja bűntudat és megbánás.

⁵ Az egyik ázsiai nép azt tanította, hogy „az Isten egy nagy félelem”; ez a tisztán evolúciós vallás hajtása. Jézus, a vallásos élet legmagasabb rendű kinyilatkoztatása azt hirdette, hogy „az Isten szeretet”.

2. A VALLÁS ÉS AZ ERKÖLCSÖK

¹ A vallás a legmerevebb és a legszilárdabb minden emberi intézmény közül, viszont nehézkesen igazodik a változó társadalomhoz. Az evolúciós vallás végül tükrözi a változó erkölcsöket, amelyekre másfelől a kinyilatkoztatott vallás hatást gyakorolhatott. Lassan, biztosan, de kellenül a vallás (imáadás) követi a bölcsesség ébredését — azt a tudást, melyet élményelvi értelem irányít és isteni kinyilatkoztatás világosít meg.

² A vallás az erkölcsökbe kapaszkodik; ami *volt*, az ősi és feltehetően szent. Emiatt és nem más okból maradtak meg olyan sokáig a kőszerszámok még egészen a bronzkorban és a vaskorban is. A következő állítás fel van jegyezve: „Ha pedig kövekből csinálsz nekem oltárt, ne építsd azt faragott kőből, mert amint faragó vasadat rávetted, megfertőztetted azt.” A hinduk még ma is egy kezdetleges tűzcsiholási módszerrel gyűjtik meg az oltártüzüket. Az evolúciós vallás fejlődésmenetében az újdonságot mindig is szentségtörésnek tekintették. A szentségnek nem új és elkészített ételből kell állnia, hanem a legkezdetlegesebb ételekből: „Tűzön sült hús és kovásztalan kenyér, keserű füvekkel.” Mindenféle társadalmi gyakorlat és még a törvénykezés is a régi formákba kapaszkodik.

³ Amikor a mai ember csodálkozik, hogy mennyi olyasmi szerepel a különféle vallások írásaiban, melyeket szeméretlennek tart, akkor bele kellene gondolnia abba, hogy a letűnő nemzedékek féltek megszabadulni attól, amit az elődeik szentnek vagy megszenteltnek tartottak. Sok mindent, amit egy nemzedék esetleg durván illetlennek tart, a korábbi nemzedékek az elfogadott erkölcsaik részének, sőt elfogadott vallási szokásoknak tekintették. A vallási ellentmondások jelentős részét azok a soha véget nem érő kísérletek okozták, hogy összebékítsék a régebbi, de kifogásolható szokásokat az új és teljesebb magyarázatokkal, hogy hihető elméleteket találjanak az ősi és túlhaladott szokások vallási célú megtartásának igazolásához.

⁴ De ostoba dolog a vallási növekedés túl hirtelen felgyorsításával próbálkozni. A faj vagy nemzet bármely fejlett vallásból csak azt teszi a magáévá, ami valamelyest megfelel a mindenkori evolúciós állapotának és összeegyeztethető azzal, valamint az alkalmazkodásra való különös képességével. A társadalmi, az éghajlati, a politikai és a gazdasági körülmények mind befolyásolják a vallási evolúció menetének és fejlődésének jellegét. A társadalmi erkölcsiséget nem a vallás, vagyis nem az evolúciós vallás határozza meg; a vallási formákat inkább a faji erkölcsiség szabja meg.

⁵ Az emberfajta csak felületesen fogadnak el valamely furcsa és új vallást; azt ténylegesen is az erkölcsikhez és a régimódi hiedelmekhez igazítják. Jól szemlélteti ezt egy bizonyos új-zélandi törzs példája, melynek papjai, miután formailag elfogadták a kereszténységet, azt állították, hogy közvetlen kinyilatkoztatásokat kaptak Gábiertől abban az értelemben, hogy éppen ez a törzs lett az Isten kiválasztott népe és meghagyta nekik, hogy szabadon elmerülhetnek a laza nemi kapcsolatokban és a számos egyéb, régi és helytelen szokásuk gyakorlásában. És az újonnan keresztényé lettek mindannyian nyomban áttértek a kereszténységnek erre az új és kevésbé szigorú változatára.

⁶ A vallás egy s más múltbeli alkalommal támogatott mindenféle ellentétes és következtelen viselkedést, egykor jóváhagyta gyakorlatilag mindazt, amit ma erkölcstelen vagy bűnös dolognak tekint. A lelkiismeret, melyet nem tanít tapasztalás és nem segít értelem, sohasem volt és sohasem lehet az emberi viselkedés biztos és tévedhetetlen iránymutatója. A lelkiismeret nem isteni hang, mely az emberi lélekhez beszél. Az pusztán bármely pillanatnyi létezési szakasz erkölcsinek helyes és erkölcsös összessége; egyszerűen csak az ember által felfogott válaszadási eszménykép bármely adott körülmény-együttes mellett.

3. AZ EVOLÚCIÓS VALLÁS TERMÉSZETE

¹ Az emberi vallás tanulmányozása nem más, mint az elmúlt korok kövületeit őrző társadalmi rétegeknek a vizsgálata. Az emberszerű istenek erkölcsai hűen tükrözik azoknak az embereknek az erkölcsait, akik először képzeltek el ilyen istenségeket. Az ősi vallások és mitológiák hűen mutatják be a népek azóta már régen homályba vesztett hiedelmeit és hagyományait. E régi szertartásszerű szokások

megmaradnak az újabb gazdasági szokások és társadalmi fejlődési irányok mellett is, és természetesen komoly következtetlenséget okoznak. A tiszteletféleségek maradványai valós képet festenek a múltbeli faji vallásokról. Mindig emlékezzetek arra, hogy az emberek a tiszteletfajtákat nem az igazság felfedezése, hanem inkább a hitvallásaik terjesztése céljából alakítják ki.

² A vallás mindig is főként szertartásos szokások és szabályok, parancsok, szertartásrendek és hittételek kérdése volt. Rendszerint beszennyezte azt a kiválasztott nép képzetében megjelenő tartós és kártékony téveszme. Az igézés, ihletettségek, kinyilatkoztatás, kiengesztelés, bűnbánat, vezeklés, könyörgés, áldozás, ima, gyónás, istenimádat, halál utáni továbbélés, szentség, szertartás, pénzbeli megváltás, mentesülés, megváltás, szövetség, tisztátalanság, megtisztulás, jövendölés, eredendő bűn — mind az elsődleges kísértetfélelem korai időibe nyúlik vissza.

³ ¶ A kezdetleges vallás se több, se kevesebb, mint küzdelem az anyagi létért, melyet kiterjesztenek a síron túli létre is. Az ilyen hitvallás szokásai az önfenntartási küzdelemnek egy elképzelt kísértet-szellem világ területére való kiterjesztését jelentették. De amikor az evolúciós vallást bírálni akarjátok, legyetek óvatosak. Emlékezzetek, hogy az nem más, mint *ami megtörtént*; történelmi tény. És emlékezzetek arra is, hogy bármely eszme ereje nem a bizonyosságában vagy igazságtartalmában rejlik, hanem inkább az embereket vonzó voltának elevenségében.

⁴ ¶ Az evolúciós vallás nem gondoskodik változatról vagy felülvizsgálatról; a tudománytól eltérően nem gondoskodik a maga fokozatos helyesbítéséről. A kifejlődött vallás azért parancsol tiszteletet, mert a követői hiszik, hogy az az *Egy Igazság*; „az egykor a szenteknek adott igazság” elvben, szükségképpen, egyszerre végleges és tévedhetetlen. A tiszteletfajta azért áll ellen a fejlődésnek, mert a valódi fejlődés bizonyosan módosítja vagy megsemmisíti magát a tiszteletfajtát is; ezért a felülvizsgálatot mindig rá kell kényszeríteni.

⁵ Csupán kétféle hatás képes módosítani és nemesebbé tenni a természetes vallás hittételeit: a lassan fejlődő erkölcsök nyomása és a korszakos kinyilatkoztatás időszakos megvilágosító hatása. És nincs mit csodálkozni azon, hogy a fejlődés lassú volt; az ősi időkben haladónak vagy leleményesnek lenni azzal járt, hogy az embert mint boszorkánymestert megölték. A tiszteletfajta nemzedéknyi korokon és korszaknyi időszakokon át lassan fejlődik. De azért előre felé halad. A kísértetekben való evolúciós hit fektette le az alapját a kinyilatkoztatott vallás ama bölcséletének, mely végül le fogja rombolni az annak eredetét jelentő babonáságot.

⁶ A vallás sokféleképpen hátráltatta a társadalmi fejlődést, de vallás nélkül nem lett volna sem tartós erkölcsiség, sem erkölcstan, sem méltó polgárosodott társadalom. A vallás sok nem vallási jellegű műveltségi területet teremtett: a szobrászat a bálványkészítésből származik, az építészet a templomépítésből, a költészet az igézésekből, a zene

az imádási énekekből, a színjáték a szellemi útmutatás előadásából, a tánc pedig az időszakos imádási ünnepségekből.

⁷ De amikor felhívjuk a figyelmet arra a tényre, hogy a vallás alapvető fontosságú volt a polgárosodott társadalom kibontakozása és megmaradása szempontjából, fel kell jegyeznünk azt is, hogy a természetes vallás szintén sokat tett éppen ama polgárosodás megnyomortásáért és hátráltatásáért, melyet egyébként segített és fenntartott. A vallás akadályozta az ipari tevékenységeket és a gazdasági fejlődést; a vallás fölöslegesen sok munkát követelt és tőkejavakat pazarolt el; nem mindig segítette a családot; nem megfelelően segítette elő a békét és a jó szándékot; néha elhanyagolta az oktatást és feltartóztatta a tudományt; indokolatlanul elszegényítette az életet a halál színlelt gazdagításával. Az evolúciós vallás, az emberi vallás valóban bűnös volt mindebben és számos további hibában, tévedésben és melléfogásban; mindazonáltal műveltségi erkölcsant, polgárosodott erkölcsiséget és társadalmi összetartozást tartott fenn, és lehetővé tette a későbbi kinyilatkoztatott vallás számára azt, hogy e számos evolúciós hiányosságért ellentételezést nyújtson.

⁸ ¶ Az evolúciós vallás lett az ember legköltségesebb, viszont egyedülállóan hatékony intézménye. Az emberi vallás csak az evolúciós társadalom tükrében igazolható. Ha az ember nem állati evolúciós felemelkedés eredménye volna, akkor ez a vallási fejlődésment nélkülözné az igazolhatóságot.

⁹ ¶ A vallás megkönnyítette a tőkefelhalmozást; segített bizonyos fajta munkákat; a papok szabadideje kedvezett a művészet és a tudomány kibontakozásának; a faj végül is sokat nyert az erkölcsant eljárársban elkövetett mindeme korai hibák eredményeképpen. A sámánok, akár őszinték, akár tisztességtelenek voltak, roppant sokba kerültek, viszont minden árat megértek. Az elsajátított hivatások és maga a tudomány is az élősdi papságok jóvoltából emelkedett ki. A vallás támogatta a polgárosodást és társadalmi folytonosságot biztosított; ez volt minden időkbén az erkölcsi rendőri erő. A vallás adta meg azt az emberi fegyelmet és önuralmat, mely lehetővé tette a *bölcsességet*. A vallás nem más, mint hatékony evolúciós ösztöke, mely irgalmatlanul kimozdítja a tunya és szenvedő emberiséget az értelmi tehetetlenségének természetes állapotából, hajtva őt előre és felfelé, az értelem és a bölcsesség magasabb szintjei felé.

¹⁰ És az állati felemelkedés eme szent örökségének, az evolúciós vallásnak mindig tovább kell csiszolódnia és nemesednie a kinyilatkoztatott vallás folyamatos bírálata révén és az igazi tudomány tüzes kemencéje által.

4. A KINYILATKOZTATÁS AJÁNDÉKA

¹ A kinyilatkoztatás evolúciós, de mindig fokozatos. A világtörténelmi korszakok során át a vallási kinyilatkoztatások örökké gyarapodók és egymás után egyre nagyobb megvilágosodást hozók. A kinyilatkoztatás küldetése, hogy megrostálja és megtisztítsa az egymást követő

evolúciós vallásokat. De ha a kinyilatkoztatásnak fel kell emelnie és nemesíteni kell az evolúciós vallásokat, akkor az ilyen isteni látogatásoknak olyan tanításokat kell bemutatniuk, melyek nem állnak távol annak a korszaknak a gondolkodásától és felfogásától, amelyben közreadják azokat. Így a kinyilatkoztatásnak mindig kapcsolatot kell tartania az evolúcióval és így is tesz. A kinyilatkoztatott vallást szükségképpen mindig korlátozza az ember felfogóképessége.

² De függetlenül a nyilvánvaló kapcsolódási pontoktól vagy eredettől, a kinyilatkoztatás vallásait mindig jellemzi a valamiféle végleges értékű Istenségbe és a személyazonosság halál utáni továbbélésének valamilyen felfogásába vetett hit.

³ Az evolúciós vallás érzelmi, nem okszerű. Az nem más, mint az ember válasza a feltételezett kísértet-szellem világban való hitre — az emberi hiedelmi ingerválasz, melyet az ismeretlen megismerése és az attól való félelem vált ki. A kinyilatkoztatott vallást a valódi szellemi világ terjeszti elő; az nem más, mint a kiterjedt-értelmi mindenségrend válasza a halandó azon vágyára, hogy higgyen és bízson az egyetemes Istenségekben. Az evolúciós vallás írja le az emberiség körülményes tapogatózását az igazságkeresésben; a kinyilatkoztatott vallás *maga* ez az igazság.

⁴ ¶ Számos vallási kinyilatkoztatásra került sor, de csupán öt bírt korszakos jelentőséggel. Ezek a következők:

⁵ 1. *A dalamatiai tanítások*. Az Első Forrás és Középpont igazi fogalmát az Urantián először Kaligasztia herceg törzskarának testtel bírő száz tagja hirdette. Az Istenségről szóló e kinyilatkoztatás terjedése több mint háromszáz-ezer éven át folyt, míg végül hirtelenül megszakította azt a bolygó elszakadása és a tanítási rendszer összeomlása. Van munkáját kivéve a dalamatiai kinyilatkoztatás befolyásoló ereje gyakorlatilag elveszett az egész világ számára. Még a nodfiak is elfelejtették ezt az igazságot Ádám érkezésének idejére. Mindazok közül, akik részesültek a százak tanításaiban, a vörös emberek tartották meg azt a legtovább, azonban a Nagy Szellem felfogása már csak egy homályos fogalom volt az amerikai indián vallásban, amikor a kereszténységgel való kapcsolatfelvétel nagymértékben megtisztította és megerősítette azt.

⁶ ¶ 2. *Az édeni tanítások*. Ádám és Éva újból bemutatta a mindenek Atyjának fogalmát az evolúciós népeknek. Az első Éden pusztulása még azelőtt megállította az ádami kinyilatkoztatás menetét, hogy az egyáltalán teljesen kibontakozhatott volna. De Ádám befejezetlen tanításait tovább vitték a szetfi papok, és ezen igazságok némelyike sohasem veszett el teljesen a világ számára. A szetfi tanításai a levantei vallásfejlődés teljes irányvonalát megváltoztatták. Azonban Kr.e. 2500-ra az emberiség nagyrészt elveszítette az Éden napjaiban közreadott kinyilatkoztatást.

⁷ ¶ 3. *A sálemi Melkizedek*. E nebadoni veszélyhelyzeti Fiú indította el az igazság harmadik kinyilatkoztatását

az Urantián. A tanításainak sarkalatos tantételeit a *bizodalom* és a *hit* képezte. Az Isten mindenható jótékony-ságában való bizodalmat tanította és azt hirdette, hogy a hit az a cselekedet, mely révén az emberek kiérdemlik az Isten kegyét. A tanításai fokozatosan összeolvadtak a különféle evolúciós vallási hiedelmekkel és szokásokkal és végül azokká a hittudományi rendszerekké fejlődtek, mely a Krisztus utáni első évezred kezdetén az Urantián megvoltak.

⁸ ¶ 4. *Anázáreti Jézus*. Krisztus Mihály adta közre az Urantiának negyedik alkalommal az Isten mint az Egyetemes Atya felfogását, és az ő tanításai azóta is általánosan megmaradtak. A tanításának lényege a *szereget* és a *szolgálat* volt, az a szeretetteljes imádás, mellyel egy teremtményfiú enged az Isten, az Atyja szeretetteljes segédkezése felismerésének és az arra való válaszadásnak; annak az önkéntes szolgálatnak, melyet az ilyen teremtményfiak a társaiknak nyújtanak abban az örömteli felismerésben, hogy e szolgálatban egyúttal az Atya Istent is szolgálják.

⁹ ¶ 5. *Az Urantia Írások*. Az ezen írást is magába foglaló írások alkotják az igazságnak az Urantia halandói számára való legutóbbi bemutatását. Ezek az írások minden korábbi kinyilatkoztatástól különböznek, ugyanis ezek nem egyetlen világegyetemi személyiség munkája, hanem több lény összetett beszámoló. De az Egyetemes Atya elérésével adós kinyilatkoztatás sohasem lehet teljes. Minden más mennyei segédkezés nem más, mint részleges, átmeneti és gyakorlatilag az idő és tér helyi viszonyaira szabott. Bár az ehhez hasonló ismertetések talán gyengítik az összes kinyilatkoztatás közvetlen erejét és tekintélyét, eljött az idő az Urantián, amikor tanácsos ilyen őszinte vallomásokot tenni, még akkor is, ha ezzel megjelenik annak a kockázata, hogy ennek, az igazságról az Urantia halandó emberfajtái számára tett kinyilatkoztatások közül a legutóbbinak, a jövőbeli hatása és tekintélye gyengül.

5. A NAGY VALLÁSI VEZETŐK

¹ Az evolúciós vallásban az istenekről úgy gondolják, hogy az emberhez hasonló alakban léteznek; a kinyilatkoztatott vallásban az embereknek azt tanítják, hogy ők az Isten fiai — sőt, az istenség véges képére vannak szabva; a művi úton létrehozott hiedelmekben az istenkép, mely a kinyilatkoztatási tanításoknak és az evolúciós termékeknek a vegyülete, a következők keverékéből áll:

² 1. Az evolúciós tiszteletfajták előbb-létezett felfogásai.

³ 2. A kinyilatkoztatott vallás magasztos eszményképei.

⁴ 3. A nagy vallási tanítóknak, az emberiség látnokainak és tanítóinak személyes nézőpontjai.

⁵ ¶ A legtöbb nagy vallási korszakot valamely kiemelkedő személyiség élete és tanításai nyitották meg; vezetők teremtették meg a történelem méltó erkölcsi mozgalmának többségét. És az emberek mindig is hajlamosak voltak a vezető előtti hódolásra, még akár az ő tanítása kárára is;

arra, hogy a személyiségét tiszteljék, még akkor is, ha szem elől tévesztik az általa hirdetett igazságokat. És ezt nem ok nélkül teszik; az evolúciós ember szívében van egyfajta ösztönös vágy a fentről és kívülről érkező segítség iránt. E vágy rendeltetése, hogy az emberek számítsanak a Bolygóherceg és a későbbi Anyagi Fiak földi megjelenésére. Az Urantián az ember megfosztatott ezen emberfeletti vezetőktől és uraktól, és ezért szüntelenül törekszik e veszteség pótlására azért, hogy az emberi vezetőit a természetfeletti eredet és a csodás létpálya mondáival övezi.

⁶ Sok emberfajta tartotta a vezetőiről, hogy azok szüztől születtek; a létpályájukat bőven fűszerezték csodás történésekkel, és mindig számítanak a népcsoportjukhoz való visszatérésükre. Közép-Ázsiában a törzstagok még mindig várják Dzsingisz kán visszatérését; Tibetben, Kínában és Indiában Buddháét; az iszlámban Mohamedét; az amerikai indiánok körében ez Heszunánin Onamonalonton volt; a héberetek esetében ez általában Ádám, mint anyagi világi uralkodó visszatérése volt. Babilonban Marduk isten az ádámi mondának, az Istenfia eszméjének, az embert az Istennel összekötő kapocsnak a folytatódása volt. Ádám földi megjelenését követően az úgynevezett Istenfiak általánosok lettek a világ emberfajtái körében.

⁷ De függetlenül az őket övező babonás tisztelettől, továbbra is tény az, hogy e tanítók voltak azok a világi személyiségi támadáspontok, amelyekre a kinyilatkoztatott igazság emelőrúdjai támaszkodtak az emberiség erkölcsiségének, bölcséletének és vallásának felemeléséhez.

⁸ Száz és száz vallási vezető működött az Urantia egy-millió éves történelme alatt Onagartól Nának guruig. Ez alatt a vallási igazság és a szellemi hit sokszoros hullámmázására került sor, és az urantiai vallás minden egyes újjáéledése a múltban valamilyen vallási vezető életével és tanításával azonosult. Az újabb idők tanítóinak számbavételekor hasznos dolog besorolni őket az Ádám utáni Urantia hét nagyobb vallási korszakának valamelyikébe:

⁹ 1. *A szetfi időszak*. Az Amoszád vezetése alatt újjászerveződött szetfi papok lettek az Ádám utáni idők nagy tanítói. Szerke az anditák lakta vidékeken működtek, és a hatásuk a görögök, a sumérok és a hinduk körében maradt fenn a legtovább. Ez utóbbiaknál a hindu vallás brahmanjaiként egészen a mai időkig fennmaradtak. A szetfiak és követőik sohasem veszítették el teljesen az Ádám által kinyilatkoztatott Háromság-felfogást.

¹⁰ ¶ 2. *A Melkizedek-féle hittedjesztők kora*. Az urantiai vallás újjáalakulása nem kis mértékben ama tanítók erőfeszítéseinek volt köszönhető, akiket Makiventa Melkizedek bízott meg, amikor Sálemben élt és tanított csaknem kétezzer évvel Krisztus előtt. E hittedjesztők a hitet, mint az Isten kegyének árát hirdették, és a tanításaik, bár nem hoztak létre egyetlen egy közvetlenül utánuk megjelenő vallást sem, mindazonáltal letették azokat az alapokat, melyekre az igazság tanítói később az Urantia vallásait építhették.

¹¹ ¶ 3. *A Melkizedek utáni kor*. Bár Amenemope és Ikhnaton is ebben az időszakban tanított, a Melkizedek

utáni kor kiemelkedő vallási lángelméje egy levantei be-duin csoport vezetője és a héber vallás megalapítója volt — Mózes. Mózes egyistenhitet tanított. Azt mondta: „Halld Izráel, az Úr, a mi Istenünk egy Isten.” „Az Úr az Isten. Nincsen kívülé több.” Következésképpen arra törekedett, hogy kigyomlája a kísértettisztelet maradványait a népéből, és még halálbüntetést is előírt e tiszteletfajta követői számára. Mózes egyistenhitét a követői meghamisították, azonban a későbbi időkben számos tanításához visszatértek. Mózes nagysága a bölcsességében és az éleslátásában áll. Mások egyszerűbb fogalmakat alkottak az Istenről, de egyetlen ember sem tudott soha olyan sikeresen nagy tömegeket rávenni az ilyen haladó hitek elfogadására.

¹² ¶ 4. *A Krisztus előtti hatodik század.* Sokan bukkanak fel s hirdették az igazságot ebben az évszázadban, az Urantia által megtapasztalt vallási eszmélés legnagyobb korszakainak egyikében. Közéjük tartozott Gautama, Konfuciusz, Lao-ce, Zoroaszter, valamint a dzsainista tanítók. Gautama tanításai szerte Ázsiában elterjedtek, és Buddhaként milliók hódolnak neki. Konfuciusz azt jelentette a kínai erkölcsiségnek, amit Platón a görög bölcsesletnek, és bár mindkettejük tanainak voltak vallási következményei, szigorú értelemben véve azonban egyikük sem volt vallási tanító; Lao-ce többet jelenített meg Istentől a taoban, mint amennyit Konfuciusz az emberiségben vagy Platón az eszményelvűségben. Zoroaszter, annak ellenére, hogy erősen befolyásolta őt a kettős szellemelvűség, vagyis a jó és a rossz uralkodó felfogása, ugyanakkor határozottan magasabb szintre emelte az egy örökkévaló Istenség és a fénynek a sötétség feletti végső győzelme eszméjét.

¹³ ¶ 5. *A Krisztus utáni első század.* Vallási tanítóként a názáreti Jézus azzal a tiszteletfajtaival indult el, melyet Keresztelő János alapított meg és a fejlődés során olyan messzire eltávolodott a bűjtöktől és a formáságoktól, amennyire csak tehetette. Jézus mellett a tárzusi Pál és az alexandriai Filó tartozott e kor legnagyobb tanítói közé. A vallási felfogásaik meghatározó szerepet játszottak a Krisztus nevét viselő hit fejlődésében.

¹⁴ ¶ 6. *A Krisztus utáni hatodik század.* Mohamed a korának számos vallásához képest magasabb rendű vallást alapított. Az ő hitvallása az idegenek különféle hitéből eredő társadalmi igények és a saját népe vallási életének következetlensége elleni tiltakozás volt.

¹⁵ ¶ 7. *A Krisztus utáni tizenötödik század.* Ez az időszak két nagy vallási eseménynek volt a tanúja: a kereszténység egységének felbomlása nyugaton és egy új vallás egységbe rendeződése keleten. Európában az intézményesült kereszténység elérte azt a rugalmatlansági pontot, mely az egység mellett további terjeszkedést már nem engedett meg. Keleten az iszlám, a hinduizmus és a buddhizmus összevegyült tanításait Nának és követői foglalták magasabb egységbe a szikhizmusban, mely Ázsia egyik leghaladóbb vallása lett.

¹⁶ ¶ Az Urantia jövőjét kétségkívül a vallási igazság — az Isten Atyasága és az összes teremtmény testvéri viszonya —

tanítóinak megjelenése fogja jellemezni. De csak remélni lehet, hogy e jövőbeli látnokok buzgó és őszinte törekvései nem annyira a vallások közötti korlátok erősítésére fognak irányulni, hanem inkább a szellemi istenimádás vallási testvériségének erősítésére, a sataniabeli Urantiára olyan nyira jellemző különféle értelmi istentanok számos követője javára.

6. AZ ÖSSZETETT VALLÁSOK

¹ A huszadik századi urantiai vallások érdekes tanulmányát képezik az ember imádási készítése társadalmi evolúciójának. Sok vallás igen keveset fejlődött a kísértettisztelet napjai óta. Az afrikai pigmeusoknak mint közösségnek nincsenek vallási megnyilvánulásai, bár némelyikük valamelyest hisz a szellemi környezetben. Ott tartanak ők ma, ahol az ősember volt a vallás kialakulásának kezdetekor. A kezdetleges vallás alaphiedelme a halál utáni továbbélés volt. A személyes Isten imádásának eszméje magas szintű evolúciós fejlődést mutat, sőt a kinyilatkoztatás első szakaszát. A dajakok csak a legkezdetlegesebb vallási szokásokat alakították ki. A viszonylag haladóbb eszkimóknak és az amerikai indiánoknak nagyon halvány fogalmi voltak Istentől; hittek a kísértetekben és rendelkeztek valamiféle bizonytalan eszmével a halál utáni továbbélésről. A mai ausztrál őslakosok csak a kísértetektől való félelemmel, a sötétségtől való rettegéssel és az ősök hódolatának egy durva formájával rendelkeznek. A zuluk épp most alakítanak ki egy kísértetfélelmen és áldozáson alapuló vallást. Sok afrikai törzs, kivéve a keresztények és mohamedánok hittérítő munkájában részesülőket, még nem jutott túl a vallásfejlődés büvtárgyi szakaszán. De némely csoport hosszú ideig tartotta magát az egyistenhithez, mint például az egykori trákok, akik hittek a halhatatlanságban is.

² ¶ Az Urantián az evolúciós és a kinyilatkoztatott vallás egymás mellett fejlődik, míg keveredve és összeolvadva ama változatos istentani rendszerekké alakulnak, melyek az ezen írások összeállításának korában a világon megtalálhatók. E vallások, a huszadik századi Urantia vallásai rendre a következők:

³ 1. Hinduizmus — a legősibb.

⁴ 2. A héber vallás.

⁵ 3. Buddhizmus.

⁶ 4. A konfucianus tanok.

⁷ 5. A taoista hitek.

⁸ 6. Zoroasztrizmus.

⁹ 7. Sintó.

¹⁰ 8. Dzsainizmus.

¹¹ 9. Kereszténység.

¹² 10. Iszlám.

¹³ 11. Szikhizmus — a legújabb.

¹⁴ ¶ Az ősidők leghaladóbb vallásai közé a judaizmus és a hinduizmus tartozott, és mindkettő önmagában is nagy hatást gyakorolt a vallás fejlődésmentére keleten és nyugaton. A hinduk és a héberek hittek abban, hogy a vallásuk sugalmazott és kinyilatkoztatott, és hitték, hogy minden más vallás az egy igaz hit különféle hanyatló formáit képviseli.

¹⁵ India megoszlik a hindu, a szikh, a mohamedán és a dzsainista vallás között, melyek mindegyike saját képet alkot az Istenről, az emberről és a világegyetemről. Kína a taoizmust és a konfucianus tanításokat követi; a sintónak Japánban hódolnak.

¹⁶ A nagy nemzetközi, fajközi vallások közé a héber, a buddhista, a keresztény és az iszlám hit tartozik. A buddhizmus Ceylontól és Burmától Tibeten és Kínán át Japánig elér. E vallás olyan alkalmazkodóképességet mutatott számos nép erkölcsiéhez, melyhez fogható csak a kereszténységtől lehet látni.

¹⁷ A héber vallás a többistenhittől az egyistenhitig tartó bölcséleti átmenetet testesíti meg; ez az evolúciós vallások és a kinyilatkoztatott vallások közötti egyik evolúciós kapocs. A héber volt az egyetlen nyugati nép, mely a korai evolúciós isteneit követte végig, egészen a kinyilatkoztatás Istenéig. De ez az igazság sohasem nyert elfogadást széles körben Ésaías koráig, aki újból tanította a faji istenségnek az Egyetemes Teremtővel vegyített eszméjét: „Seregek Ura, Izráel Istene, te vagy az Isten, egyedül; te teremtetted a mennyet és a földet.” Egykor a nyugati polgárosodott társadalom túlélésre vonatkozó reménye a jóságról alkotott magasztos héber felfogásokban és a szépségről alkotott fejlett hellén felfogásokban rejlett.

¹⁸ A keresztény vallás a Krisztus életéről és tanításairól szóló vallás, mely a judaizmus istentanán alapul, s amelyet tovább módosítottak bizonyos zoroaszteri tanok és a görög bölcsélet befogadása, és amelyet elsősorban három egyén alakított ki: Filó, Péter és Pál. Pál kora óta számos fejlődési szakaszon ment keresztül és olyannyira elnyugtatiasult, hogy sok nem európai nép magától értetődően úgy tekint a kereszténységre, mint egy furcsa Istenről az idegeneknek szóló különös kinyilatkoztatásra.

¹⁹ Az iszlám nem más, mint az Észak-Afrikát, a Levantét és a Délkelet-Ázsiát összekötő vallási-műveltségi kapocs. A zsidó hittudományi és a későbbi keresztény tanítások tették az iszlámot egyistenhiten alapulóvá. Mohamed követőinek nehézséget okoztak a Háromságról szóló fejlett tanítások; nem voltak képesek megérteni a három isteni személyiség és az egy Istenség tantételét. Mindig is nehéz dolog rábírnai az evolúciós elmét arra, hogy a magasabb szintű, kinyilatkoztatott igazságot *hirtelenül* fogadja be. Az ember evolúciós teremtmény és a vallását nagyrészt evolúciós módszerekkel kell megszereznie.

²⁰ ¶ Az ősök imádása egykor határozott vallásfejlődési előrelépést jelentett, de egyszerre meglepő és sajnálatos, hogy e kezdetleges felfogás még mindig él Kína, Japán és India szerte, oly sok más mellett, melyek viszonylag fejlettebbek, mint amilyen a buddhizmus és a hinduizmus is. Nyugaton az ősök imádása a nemzeti istenek előtti hódolattá és a faji hősök iránti tiszteletté fejlődött. A huszadik században e hőstisztelő hazafias vallás jelenik meg a különféle harcos és hangosan nemzetieskedő világiasságrendekben, melyek számos nyugati emberfajtát és nemzetet jellemeznek. Ugyanezen beállítottság jelentős része szintén fellelhető az angolul beszélő népek nagy összességében és

a nagyobb gazdasági közösségeiben. E felfogásoktól nem nagyon áll távol az az eszme, hogy a vallás csak „a jó élet utáni közös kutatás”. A „nemzeti vallások” nem jelentenek többet, mint visszatérést a korai római császárimádáshoz és a sintóhoz — ez a császári családban megtestesülő állam imádása.

7. A VALLÁS TOVÁBBFEJLŐDÉSE

¹ A vallás sohasem válhat tudományos tényé. A bölcsélet valóban nyugodhat tudományos alapokon, de a vallás mindig is meg fog maradni evolúciósnak vagy kinyilatkoztatásnak, illetőleg a kettő lehetséges keverékének, amilyen a mai világban is.

² Új vallásokat nem lehet kitalálni; azok vagy kialakulnak, vagy *hirtelenül kinyilatkoztatják* azokat. Minden új evolúciós vallás pusztán a régi hiedelmek, az új alkalmazkodások és igazodások fejlettebb kifejeződései. A régi nem szűnik meg létezni; összekeveredik az újjal, pontosan úgy, ahogyan a szikhizmus a hinduizmus, a buddhizmus, az iszlám és más kortárs tiszteletfajták talaján és azok formáját felvéve kinyílt és virágba borult. A kezdetleges vallás nagyon demokratikus volt; a vadember kész volt adni és kölcsönvenni. Csak a kinyilatkoztatott vallással jelent meg az önkényes és türelmetlen istentani önzés.

³ A számos urantiai vallás mind jó addig, amíg közelebb viszik az embert Istenhez és lehetővé teszik az Atya felismerését az ember számára. Bármely hívőcsoport tévedésbe esik, amikor úgy gondolja, hogy az ő hitvallásuk *Az Igazság*; az ilyen hozzáállások inkább istentani elbizakodottságról árulkodnak, mint hitbéli bizonyosságról. Nincs olyan urantiai vallás, mely ne tanulmányozhatná haszonnal és ne fogadhatná be azon igazságok legjavát, melyek minden más vallásban megvannak, mert mind tartalmaz igazságot. A hívők jobban tennék, ha kölcsönöznének a szomszédaiak élő szellemi hitének legjavából, mint-hogy kifogásolják a legrosszabbat a régóta meglévő babonáikban és elavult szertartásaikban.

⁴ Mindeme vallások az embernek az ő változatlan szellemi vezetésére adott változó értelmi válaszában az eredményeként jelentek meg. Sohasem remélhetik a hitvallások, a tantételek és a vallási szokások azonosságát — ezek értelmi dolgok; de megvalósíthatják, és egy napon meg is fogják valósítani az egységet a mindenek Atyjának igaz imáadásában, mert ez szellemi, és örök igazság az, hogy szellemében minden ember egyenlő.

⁵ ¶ A kezdetleges vallás nagymértékben anyagi értékű tudatosság volt, azonban a polgárosodás megnöveli a vallási értéket, mert az igaz vallás nem más, mint hogy a saját-lényeg az értelmes és felsőbb értékek szolgálatának szenteli magát. A vallás fejlődésével az erkölcsstan válik az erkölcsi életfelfogássá, és az erkölcsiség válik az önfegyelmé a legfelsőbb rendű jelentéstartalmak és a legfelsőbb értékek — az isteni és szellemi eszményképek — mércéihez való igazodás révén. És így a vallás önkéntelen és kifinomult áhítattá, a szeretet hűségének élő tapasztalásává válik.

⁶ Valamely vallás minőségét jelzik az alábbiak:

⁷ 1. A megbízhatóság értékszintje — hűségviszonyok.

⁸ 2. A jelentéstartalmak mélysége — az egyén érzékennyé válása e felsőbb értékek eszményalapú elismerésére.

⁹ 3. Az elhivatottság erőssége — az ezen isteni értékek iránti áhítat foka.

¹⁰ 4. A személyiség akadálytalan fejlődése az eszményelvű szellemi lét e mindenségrendi útján, az Istennel való fiúi viszony és a soha véget nem érő, fokozatos-fejlődési világegyetemi létpolgárság felismerésében.

¹¹ ¶ A vallási jelentéstartalmak erősebben tudatosulnak a gyermekben, ahogy a mindenhatóságról alkotott fogalmait a szüleitől az Istenhez helyezi át. És az ilyen gyermek teljes vallási tapasztalása nagymértékben függ attól, hogy félelem vagy szeretet uralja a szülő-gyermek viszonyt. A rabszolgák mindig is nagy nehézségekkel szembesültek, amikor az uruktól való félelmüket megpróbálták átalakítani az Isten-szeretet felfogásaivá. A polgárosodásnak, a tudománynak és a fejlett vallásoknak meg kell szabadítaniuk az emberiséget a természeti jelenségektől való rettegésből született félelmektől. És így a teljesebb megvilágosodásnak meg kell szabadítania a felkészültebb halandókat az Istenséggel való bensőséges viszony közvetítőitől való mindenféle függéstől.

¹² A bálványimádási tétovázás e közbenső szakaszai, melyek az emberitől és láthatótól az istenibe és a láthatatlanba való átmenet során előfordulnak, elkerülhetetlenek, de ezeket le kell rövidíteni az emberben lakozó isteni szellem könnyítést hozó segédkezésének tudatosítása révén. Mindazonáltal az embert alapvetően befolyásolták nemcsak az Istenségről alkotott fogalmai, hanem ama hősök jelleme is, akiket a hódolatához választott. Felettébb szerencsétlen dolog, hogy azok, akik eljutottak oda, hogy az isteni és feltámadt Krisztust tiszteljék, megfélemedtek az emberről — a derék és bátor hősről — József-fia-Jósuáról.

¹³ ¶ A mai ember kellőképpen öntudatos a vallást tekintve, azonban az istenimádási szokásait megzavarta és lerontotta az ember felgyorsult társadalmi átalakulása és példátlan tudományos fejlődése. A gondolkodó férfiak és nők újrafogalmazott vallást akarnak, és ez az igény a vallást önmaga átértékelésére fogja kényszeríteni.

¹⁴ A mai kor embere azzal a feladattal szembesül, hogy több emberi értéket kell újragondolnia egyetlen nemzedék alatt, mint a korábbi kétezer év alatt. És mindez a vallás irányában befolyásolja a társadalmi hozzáállást, mert a vallás életmód és gondolkodásmód is.

¹⁵ ¶ Az igaz vallásnak mindig egyszerre kell lennie minden tartósan fennálló társadalom örök alapjának és vezérlő csillagának.

¹⁶ [Közreadta egy nebadoni Melkizedek.]